

Ayşe Günaysu: Kesab 1909

Posted on 09/04/2014

Ekranımda bir gazete kupürü var. Renk, harfler, her şey dizginin dökme kurşun harflerle yapıldığı günlerin kokusunu getiriyor. Tarih 30 Temmuz 1909. Kupür, The Evening News Sdney adlı, Avustralya’da yayınlanan bir gazete. Başlık şöyle: “KESAP’TA ATEŞ VE KILIÇ”. Nisan ayında Kesab’ın başına gelenler, aynı coğrafyada, aynı günlerde yaşanan, 30 bin Ermeni’nin birkaç gün içinde katledildiği o korkunç Adana katliamının bir parçası. Haberde, Kesab’tan Rahip Stephen Van R. Trowbridge’in, Avustralya’daki Evangelik Birliği Sekreteri H. Martyn Gooch’a yazdığı ve orada yaşananları birincin ağızdan aktaran mektup anlatılıyor.

“Şimdi Kesab’ta kararmış yıkıntılardan başka bir şey görünmüyor,” diyor Rahip Trowbridge. Adana katliamı sürerken silahlı Türkler ve Araplar 22 Nisan Perşembe günü, yakındaki Müslüman köyünde toplanmışlar. O gece Kesab halkı uyumamış. Cuma sabahı tüfek sesleri başlarına neler geleceğinin habercisi olmuş. Ve dağlar arasındaki üç vadiden, kuzeyden, kuzeydoğudan ve doğudan ellerinde Martini tüfeklerle binlerce atlı Kesab’a akmış. Kasabayı korumak için mevzilenen 300 Kesaplı’nın kısa namlulu silahlarının menzili düşmana erişememiş. Çaresiz kalan halk batıya, Kaladuran köyü yönünde dağlara vurmuş kendini. Kadınlar ve genç kızlar, küçük çocukları sırtlarına bağlamışlar, bebelerini kucaklarına almışlar.

Akşama doğru sağ kalan erkekler, kasabalarını savunamayacaklarını, güçlerin son derece orantısız olduğunu görüp sessizce geri çekilmişler. Kasabaya dalan Türkler ve Araplar geri çekilen Kesaplıların peşine düşmektense yağmayı tercih etmiş ve evlere dalmışlar. Yağmadan sonra da ateşe vermişler.

Azniv hanımın can yakıcı hikayesini de anlatmış rahip. 100 yılı aşkın bir süre önce cehennem

ateşleri içinden geçen insanların gerçek öykülerini eski bir gazete kupüründen okumak tüyler ürpertiyor. Genel olarak bilmek başka, tek tek insan hikayelerini birinci el tanıklıklardan okumak çok başka. Azniv hanım (aynen böyle yazılmış Azniv Khanum), saldırıdan on gün önce, iki çocuğundan sonra biri kız, biri oğlan ikiz bebek dünyaya getirmiş. Kocasısı Kesab çevresindeki 9 köyden biri olan Kaladuran köyünün vaiziymiş. Azniv hanım, yeni doğan bebekleri ve iki çocuğuyla dağlara tırmanamayacağını söylemiş. Kasabayı savunanlara katılmadan önce kocası onu ve çocuklarını bir mağaraya saklamış. Silahlı saldırganlar kadını ve çocuklarını bulmuş. Bebekleri birini bir yana, diğerini öbür yana kayalardan aşağı atmışlar. İçlerinden biri revolverini kadının göğsüne dayamış ve şehadet getirmesini söylemiş. Ret cevabı alınca önce Azniv hanımı tüfek dipçığıyle dövmüş, sonra da sürükleyerek atına bindirmek istemiş. Atın ayağı kayınca Azniv hanım kayalardan aşağı yuvarlanmış. Kadının peşinden kayalardan aşağı gideceğine, dönüp yağmaya katılmak adamın daha çok işine gelmiş olmalı ki, Azniv hanımı bırakmış. Saldırganlardan biri dört yaşındaki küçük kızı kaçırmış. 10 gün sonra da oğlan ölmüş. Azniv hanım mucize eseri kurtulmuş ve yaşamış.

Rahip, “Kaladuran’dayken küçük oğlanı ben gömdüm. Ağaçların altındaki o yürek dağılayıcı cenaze merasimini ömrüm boyunca unutmuyacağım,” diye anlatıyor. Kesabluların yaşadığı 1915’te de tekrarlandı, şimdi 2014’te de tekrarlanmakta. Hepsinde başrolü oynayanlar aynı. Kesab halkı yine dağlarda, komşu köylerde. Kasaba yine yıkıntı halinde. Fail aynı fail. Kurban hiç değişmiyor. Ermeniler ve komşuları Aleviler. Kesab, Rojava’ya müdahalenin stratejisinin bir parçası. Kürt meselesiyle Ermeni meselesinin ne kadar yakından bağlantılı olduğunun bir göstergesi daha gözlerimizin önünde yaşanıyor.

Bir parantezle yazıyı bitireyim. Dünyanın dört bir yanından bir kısım Ermeni aydın, yazar, aktivistler sürekli uyarıyorlar. Kesab’la ilgisi olmayan katliam fotoğraflarının yayınlandığını, dezenformasyonun Kesab’ta olanları dünyaya duyurma çabasına en büyük zararı verdiğini durmadan tekrarlıyorlar. Hepimizin kulağına küpe olsun diye belirtiyor ve parantezi kapatıyorum.

Kaynak: [Özgür Gündem](#)